

Saxion

B Ondernemerschap & Retail Management

Opleidingsbeoordeling met erkenning ITK

117a2025.01

Samenvatting

In januari 2025 is de bestaande hbo bacheloropleiding (voltijdvariant) Ondernemerschap en Retailmanagement van Saxion Hogeschool (hierna: de opleiding) bezocht door een visitatiepanel van NQA.

Het panel heeft kennisgemaakt met een in de basis goed georganiseerde opleiding en een gedreven docententeam dat enthousiast is over het vernieuwde curriculum. Behalve een nieuwe onderwijsopzet is er ook qua managementstructuur en teamsamenstelling het nodige veranderd. Het panel heeft gemerkt dat deze veranderingen de opleiding goed hebben gedaan. Er is veel aandacht voor vragen vanuit de praktijk en hoe in het curriculum daarop aansluiting kan worden gerealiseerd. Dat heeft geresulteerd in een programma dat stoelt op twee pijlers: hoe zit het bedrijfsproces in elkaar en welke ondernemersvaardigheden zijn nodig om dat te realiseren?

Het panel beoordeelt de opleiding in zijn geheel als **positief**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding koos een duidelijk profiel dat aansluit bij wat daarover landelijk werd afgesproken. Het panel waardeert het dat de opleiding naast de focus op de ondernemer ook aandacht heeft voor de ondernemende manager en stelt vast dat het werkveld actief wordt betrokken bij de invulling van het onderwijs en geconsulteerd over de te stellen leerdoelen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel is te spreken over de creatieve manier waarop de ontwikkeling van het bedrijfsproces (geformuleerd als milestones) en de daarbij relevante professionele (ondernemers)vaardigheden aan elkaar zijn gekoppeld en gecombineerd in het lesprogramma worden aangeboden. Ook de didactische insteek van het leren door te doen ('learning by doing') past bij de opleiding en haar studentenpopulatie. Het panel geeft als advies om de kennisbasis voor studenten gedurende de opleiding te blijven onderhouden, bijvoorbeeld via e-learnings of kennisclips. De inzet van ouderejaars studentassistenten bij de begeleiding van eerstejaars groepen vindt het panel een mooie ontwikkeling.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De toetsing is op orde en passend bij het onderwijsprogramma. Ze voldoet aan de eisen van validiteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid. Verder zijn de eisen voor studenten voldoende helder. Wel vindt het panel dat bij het afstuderen deze eisen wat concreter kunnen worden gemaakt, bijvoorbeeld door de steunvragen die examinatoren bij het beoordelen gebruiken ook ter beschikking te stellen aan de studenten. Hierover is een aanbeveling geformuleerd. De examencommissie is in positie en heeft voldoende facilitering om ook de evaluatie van de toetsing voor haar rekening te nemen.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Studenten realiseren de gestelde einddoelen op het daarbij horende NLQF-6 niveau. Het panel waardeert de

praktijkgerichte aanpak en de persoonlijke en professionele vaardigheden die studenten meekrijgen. Werkveld en alumni zijn te spreken over de nadruk die in het programma wordt gegeven aan professional skills of ondernemersvaardigheden. De werkveldadviescommissies beaamt dat de kwalificaties aansluiten op het werkveld.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	6
Schets van de opleiding / Karakteristiek	8
Basisgegevens opleiding	8
Terugblik vorige visitatie	9
Beoordeling NVAO-standaarden	11
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	12
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
Standaard 3 Toetsing	20
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	23
Eindoordeel over de opleiding	25
Aanbevelingen	25
Bijlagen	26
1. Bezoekprogramma	27
2. Bestudeerde documenten	28

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande voltijdvariant van de hbo-bacheloropleiding Ondernemerschap & Retail Management van Saxion Hogeschool (hierna: de opleiding). Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Saxion Hogeschool en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, de *Uitvoeringsregels accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland 2024* van de NVAO en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2024 Opleidingsbeoordeling met erkenning ITK*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 23 januari 2025. Het visitatiepanel bestond uit:

Naam	Rol	Kort functieomschrijving
Mw. M. Kinds Med.	voorzitter, domeindeskundige	Senior beleidsadviseur Onderwijs & Kwaliteit Avans Hogeschool en Coördinator Technisch Domein AD opleidingen
Dhr. drs. C.J.J. van Veldhuizen	domeindeskundige	Directeur-bestuurder HZC en was manager bachelor course bij TMO Fashion Business School University of Applied Sciences en manager van Center of Expertise en TMO DevelopmentLAB (onderzoekslab).
Dhr. ir. J.P. Spruijt	domeindeskundige	Manager 5G Hub, VodafoneZiggo
Dhr. L. Kleijn	studentlid	Student voltijds hbo-opleiding Ondernemerschap & Retail Management HAN

De heer drs. D.J. Oolbekkink LLB, auditor van NQA, trad op als auditor van het panel.

De opleiding ORM is ingedeeld in de visitatiegroep HBO B Ondernemerschap & Retail Management. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels

wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Afstemming tussen de panels van de in dit rapport beschreven voltijdsvariant van de bacheloropleiding ORM en de deeltijdvariant is geborgd via een overlap in de bezetting van de panels.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Drie weken voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het vooroverleg en materiaalbestudering op de locatie van de opleiding plaatsgevonden en heeft het panel kennis gemaakt met de opleiding, de zogenaamde agenderende audit. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezoekdag om (inloopsprekuren). Daarvan is geen gebruik gemaakt.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennis genomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 4 april 2025

Panelvoorzitter

Auditor

M.J. Kinds

D.J. Oolbekkink

Schets van de opleiding / Karakteristiek

De opleiding Ondernemerschap & Retail Management is samen met de bacheloropleiding Commerciële Economie (inclusief de route sportmarketing) en de AD Ondernemerschap & Retail Management onderdeel van de School of Commerce & Entrepreneurship (SCE). De opleiding duurt vier jaar en leidt studenten op tot zelfstandig ondernemer of ondernemende manager. Er wordt onderwijs verzorgd op twee locaties, in Deventer en in Enschede.

De afgelopen jaren heeft de opleiding enkele substantiële veranderingen doorgemaakt, waarbij de opzet van het curriculum is veranderd en ook het docententeam (veelal via natuurlijk verloop) en de leiderschapsstructuur is gewijzigd. Het panel heeft gemerkt dat de studenten en docenten zich senang voelen bij de gekozen koers en dat men van daaruit verder bouwt aan de ontwikkelingen van de toekomst.

De huidige studentenpopulatie bestaat uit ruim 430 studenten met een jaarlijkse instroom van iets meer dan honderd studenten. Het aantal studenten is de laatste jaren stabiel. Opvallend is dat de uitval in het eerste jaar in 2023 op 12,8% staat en daarmee gehalveerd is ten opzichte van de jaren daarvoor. Dit kan deels worden verklaard door de nieuwe opbouw van het curriculum in combinatie met de inzet van student-assistenten bij de begeleiding van de eerstejaars studenten.

Saxion biedt naast deze voltijdse opleiding ORM ook een deeltijdvariant aan binnen de Saxion Parttime School. Deze variant wordt in een afzonderlijk traject gevisiteerd.

Basisgegevens opleiding

Instelling	
Naam in RIO	Saxion Hogeschool
Adres	Tromplaan 8, 7513 AB Enschede
Website	www.saxion.nl
BRIN-nummer	23AH
Status	Bekostigd / Onbekostigd
ITK	Positief / niet van toepassing

Opleiding	
Eerste naam in RIO	Ondernemerschap & Retail Management
Locatie	Enschede en Deventer
ISAT-code	35523
RIO-onderdeel	Sector Economie
Oriëntatie en Niveau	hbo / ba
Voertaal	Nederlands
Alle opleidingstrajecten, afstudeerrichtingen, specialisaties	n.v.t.
Joint Programme	n.v.t.
Verleende graad en toevoeging van de graad	B
Studielast in EC	240
Variant(en)	Voltijd
Huidige accreditatie geldig tot en met	Mei 2025
Datum locatiebezoek beoordelingspanel	23 januari 2025

Terugblik vorige visitatie

Naar aanleiding van de vorige visitatie heeft de opleiding een aantal ontwikkelingen opgepakt. Hieronder in cursief de aanbevelingen vanuit het vorige visitatierapport. Per aanbeveling volgt een korte toelichting.

De werkveldadviescommissie zou meer kunnen bestaan uit ‘critical friends’ en alumni voor meer diversiteit en een bredere input. Van belang is vooral dat de nieuwe contacten uit het werkveld affiniteit voelen met onderwijs, de onderwijswereld begrijpen en die op strategisch niveau input leveren. Zo zou de opleiding bijvoorbeeld de samenwerking kunnen zoeken met het ondernemersnetwerk Oost NL.

Bij de ontwikkeling van het nieuwe onderwijs is samengewerkt met het bedrijfsleven (ORM, 2022). Een samenvatting van deze gesprekken heeft het panel ter inzage ontvangen op de accreditatiedag. Zo zijn de ondernemersrollen herkenbare beroepsrollen en zijn de milestones gebaseerd op het proces van het opzetten van een bedrijf. Het bedrijfsleven heeft een adviserende plek in het onderwijs. Twee voorbeelden hiervan zijn de Dragon’s Den (Ondernemen in de praktijk, Leerjaar 1) en de extern expert bij afstuderen. Daarbij zijn onder andere leden van de junior kamer Deventer betrokken. Dit is een netwerk van ondernemers onder 40 jaar dat onderdeel uitmaakt van een internationaal netwerk Junior Chamber International. Het Saxion Centrum voor Ondernemerschap geeft invulling aan één van de minoren, namelijk: Startup ondernemer.

De feedback leek bijna volledig in rubrics vast te liggen. De rubrics lijken daardoor meer gebruikt te worden voor het geven van feedback in plaats van het bepalen van het resultaat. Door dit om te draaien levert dat meer inhoudsrijke feedback op voor studenten.

Feedback en beoordeling zijn sinds studiejaar 2023-2024 duidelijker gescheiden in het onderwijsprogramma. Zo wordt feedback gegeven in diverse feedbacksessies. Deze zijn

standaard onderdeel van de lesprogramma's. Studenten presenteren bijvoorbeeld tussentijdse resultaten, vragen feedback aan docent, experts en medestudenten.

De kalibratiesessies tussen examinatoren zouden meer gedetailleerd vastgelegd kunnen worden. Vastlegging geeft houvast in de onderlinge afstemming tussen examinatoren over de wijze waarop de beoordelingen tot stand zijn gekomen.

Dit gebeurt inmiddels om de 2 weken. In jaar 1 en 2 wordt dit per module elke 2 weken vastgelegd in Teams. Een voorbeeld lag ter inzage op de visitatiedag. In jaar 4 wordt wekelijks gekalibreerd op de steunvragen die leiden tot een beoordeling. Dit wordt vastgelegd in de handleiding 'Hoe wij beoordelen'. Het is een levend document dat elke keer wordt bijgewerkt. Kalibraties over kwaliteit van inhoud van de portfolio's worden ook vastgelegd.

De opleiding kan de betrokkenheid van de toetscommissie vergroten als functies en leden herkenbaar zijn. De zichtbaarheid van de toetscommissie kan daarmee worden vergroot. In studiejaar 2022-2023 lichtte de projectgroep Toetsing alle toetsen door, waarna deze tijdelijke groep is opgeheven. De examencommissie is in studiejaar 2023-2024 met meer uren gefaciliteerd, doordat alle borgingstaken bij de examencommissie zijn komen te liggen. Er is gekozen om geen aparte toetscommissie in te richten. Het panel heeft in 2025 geconstateerd dat deze werkwijze naar behoren is ingeregeld en goed functioneert.

De opleiding zou kunnen nadenken over een andere opzet van de borging. De examencommissie kan een werkgroep Toetsen formeren die zich met het ontwerp en de analyse van toetsen bezighoudt. De voortgang van de werkzaamheden van deze groep zou bij een aparte functionaris kunnen liggen die tussen de examencommissie en deze werkgroep komt in te staan. Deze functionaris kan vervolgens steekproefsgewijs onderzoek door naar toetsen. De projectgroep Toetsing constateerde dat de basis op orde is en dat de kwaliteit van toetsen via representatieve steekproeven geborgd kan worden door de examencommissie. MT en examencommissie zijn tevreden met het proces zoals de kwaliteit nu geborgd wordt door de examencommissie. Het panel stelt hieronder vast dat de borging naar behoren functioneert.

De opleiding kan toewerken naar grotere toetseenheden wat de druk op de organisatie rondom toetsing kan verlagen waardoor meer tijd overblijft voor andere zaken.

Ten tijde van de vorige accreditatie werd gewerkt met modules van 3 ECTS. In studiejaar 2020-2021 is de opleiding gestart met het ontwikkelen van nieuw onderwijs volgens de Saxion Onderwijsvisie (Saxion, 2019) met modules van veelvoud van 5 ECTS. Daarnaast zijn alle modules in een structuur gezet van kwartielen (4 per jaar). Deze structuur zorgt voor overzicht en minder druk voor student en docent. Het panel constateert dat de opleiding de organisatie van toetsing op orde heeft.

Het panel adviseert de opleiding om aan te haken bij een project van Daan Andriessen om te kijken welke andere beroepsproducten er bestaan om het eindniveau van een student te kunnen bepalen.

Het panel constateert dat over het afstuderen verder is nagedacht en dat de opleiding nu overweegt om een halfjaarsstage toe te voegen, waarmee het afstuderen tot een halfjaar wordt beperkt. De opleiding geeft aan dat bij deze doorontwikkeling gekeken wordt naar verschillende beroepsproducten die ze voor het afstuderen gebruikt kunnen worden.

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

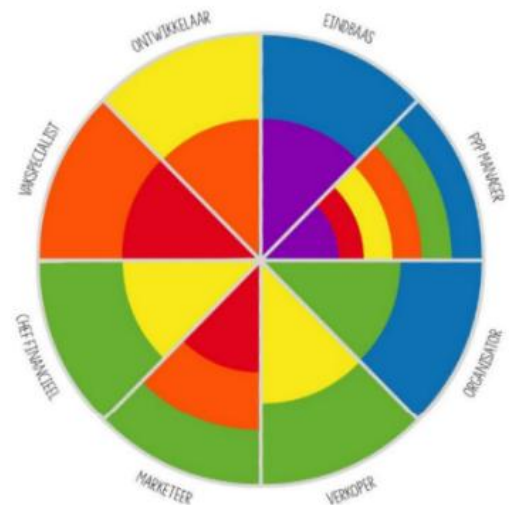
De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel constateert dat de voltijd- en deeltijdvarianten van de opleiding zich baseren op dezelfde leerresultaten. De voltijdse opleidingsvariant, hierna 'de opleiding', heeft een sterke profilering op ondernemerschap met een duidelijke focus op de ondernemer én de ondernemende manager. Het panel prijst de goede koppeling met het landelijk profiel en het EntreComp-model. Deze uitgangspunten komen vervolgens via de Body of Knowledge and Skills terug in de kerntaken binnen de modules en voldoen aan het vereiste NLQF-6 niveau. Het werkveld is zeer betrokken en enthousiast over de manier waarop de opleiding studenten begeleidt in persoonlijke en professionele ontwikkeling en voorbereidt om als ondernemer of ondernemende manager aan de slag te gaan. Het werkveld wordt bij ontwikkelingen vooraf en gedurende de studie betrokken, wat blijkt uit deelname van ondernemers aan de Dragons' Den in het eerste jaar, de begeleiding van afstudeertrajecten en lidmaatschap van de werkveldadviescommissie. Het panel stelt vast dat samenwerking met lectoraten aanwezig is, maar geïntensiveerd kan worden.

Onderbouwing

Beroepsbeeld

In het opleidingsdocument dat de opleiding voor het studiejaar 2024-2025 formuleerde wordt de volgende *moonshot* geformuleerd voor de opleiding: *we bieden de wereld ondernemers die meervoudige waarde creëren*. Daarmee wil de opleiding uitdragen dat ondernemers die aan deze opleiding zijn afgestudeerd vanuit overtuiging verbinding kunnen maken tussen al dan niet latente maatschappelijke behoeften en (technische) ontwikkelingen. Deze verbinding resulteert in het creëren van nieuwe kansen en businessmodellen. Volgens de visie op het beroep die de opleiding formuleerde, doorlopen ondernemers een proces van creatieve destructie (dat is een proces van voortdurende innovatie, waarbij succesvolle toepassingen van nieuwe technieken de bestaande structuren en werkwijzen verdringen of vervangen) om tot innovatieve businessconcepten te komen, waarbij ze laveren tussen verschillende ondernemersrollen. Die ontwikkeling richting een businessconcept en de ontwikkeling van de ondernemer vormen twee pijlers in de opleiding ORM van Saxion. De zes milestones zijn achtereenvolgens: moonshot – business challenge – problem solution fit – product market fit – from concept to model – road to success. De acht ondernemersrollen zijn: eindbaas – PPP (people, profit, planet)-manager – organisator – verkoper – marketeer – chef financieel – vakspecialist – ontwikkelaar. De opleiding heeft in het beroepsbeeld nadrukkelijk niet alleen de ondernemer voor ogen, maar ook de ondernemende medewerker of manager. Daarbij wordt aangegeven dat ook medewerkers in bedrijven baat hebben bij de ondernemende houding die binnen deze opleiding centraal staat. Het panel vindt de gekozen profilering helder en toepasselijk.

In onderstaande figuur is inzichtelijk gemaakt hoe de ondernemersrollen in relatie staan tot de milestones van het beroepsproces, waarbij de kleuren van de milestones terugkeren in het wiel van de ondernemersrollen. De kleuren in het wiel geven per ondernemersrol aan binnen welke stap van het beroepsproces zij het meest nadrukkelijk van belang zijn.

Figuur 1: ondernemersrollen in relatie tot milestones (Bron: Opleidingsdocument)

Afstemmen (internationaal) beroepenveld

De opleiding staat in goede verbinding met het beroepenveld. Er is een werkveldadviescommissie die bij ontwikkelingen vooraf wordt geconsulteerd en waarmee achteraf wordt besproken wat de effecten van onderwijsaanpassingen zijn geweest. De keuzes die de opleiding heeft gemaakt ten aanzien van de profilering van de opleiding sluiten aan bij waar ondernemers in de praktijk behoefte aan hebben. Werkveldvertegenwoordigers benoemen daarbij vooral de meerwaarde van de ondernemersrollen en de aandacht die wordt besteed aan de ontwikkeling daarvan. Verder participeren (regionale) ondernemers als extern expert in de beoordeling van het afstudeerwerk van studenten. Hun stem is daarin adviserend.

Beoogde leerresultaten

De opleiding (voltijdvariant) werkt met drie kerntaken en zeven leeruitkomsten die zijn gebaseerd op het Landelijk Opleidingsprofiel 2018 (LOP) en het Entrepreneurship Competence Framework (EntreComp). In de BoKSA en het opleidingsdocument zijn deze landelijk en internationaal beschreven competenties vertaald naar drie kerntaken die zijn uitgewerkt in leeruitkomsten, die op hun beurt weer in de milestones en de ondernemersrollen zijn te herkennen. In onderstaande figuur zijn de kerntaken en leeruitkomsten opgenomen en is te zien hoe die over de milestones zijn verdeeld. Kerntaak 2 komt, logischerwijs, vooral aan bod in de ontwikkeling van de ondernemersrollen.

De opleiding heeft bij iedere leeruitkomst één of meer prestaties geformuleerd. In totaal zijn er veertig prestaties waarmee kerntaken en leeruitkomsten geoperationaliseerd worden. Deze worden ook gebruikt voor prestatie-indicatoren ten behoeve van de toetsmatrijzen. In het opleidingsdocument is inzichtelijk gemaakt op welke manier kerntaken, leeruitkomsten en prestaties onderling zijn verbonden en hoe ze in het curriculum zijn verwerkt. Het panel ziet dat de opleiding hiermee zorgvuldig en planmatig te werk is gegaan en laat zien dat er aansluiting is gevonden bij (inter)nationale standaarden, zoals de EntreComp en het LOP.

ORM-kerntaken en - leeruitkomsten versus milestones.

KERNTAAK	LEERUITKOMST	MILESTONE
1 De ondernemer ontwikkelt kansen en ideeën vanuit maatschappelijke behoeften, technologische ontwikkelingen en eigen ambities en dromen als input voor de ontwikkeling van innovatieve businessmodellen EntreComp: ideas and opportunities	1a. Verbinding kunnen leggen tussen datgene wat er in je omgeving gebeurt en waar jij als ondernemer voor staat.	1.Moonshot
	1b. Opstellen van een ontwerpdefinitie vanuit focus, doelgroep en uitdaging.	2.Business Challenge
	1c. Ontwikkelen van een prototype door uit alternatieve producten en diensten passend bij de ontwerpdefinitie een onderbouwde keuze te maken.	3.Problem Solution Fit
	1d. Opstellen van een waardepropositie ten behoeve van het toekomstige innovatieve businessmodel op basis van testen van het prototype.	4.Product Market Fit
2. De ondernemer mobiliseert en ontwikkelt persoonlijke, materiële en niet-materiële resources als input voor de ontwikkeling van innovatieve businessmodellen. EntreComp: Resources	2a/b. Verrijken van de ondernemer op het gebied van persoonlijke ontwikkeling en duurzaam bestaansrecht.	Reflectie op handelen en daaruit lering trekken in alle milestones.
		Ontwikkeling ondernemersrollen binnen iedere milestone.
3. De ondernemer ontwikkelt (de regie over) acties als input (middel) voor de (her)ontwikkeling van innovatieve businessmodellen die financiële, culturele en/of sociale waarde creëren. EntreComp: Into action	3a. Uitwerken van een businessmodel op basis van een strategie.	5.From Concept to Model
	3b. Uitwerken van de routekaart van het businessconcept.	6.Road to Success

Figuur 2: ORM Kerntaken, leeruitkomsten, milestones (Bron: Opleidingsdocument)

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

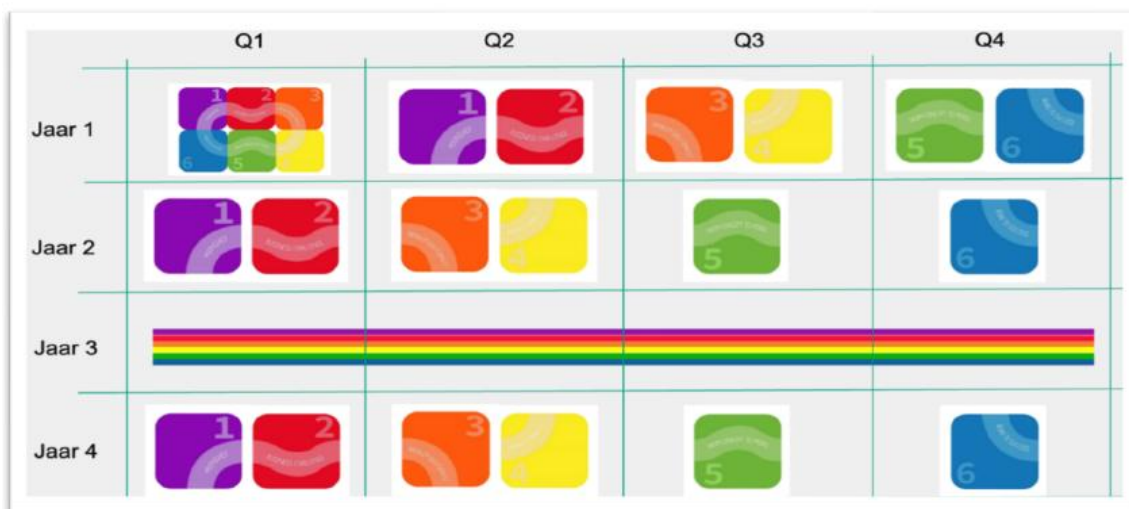
De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het curriculum is logisch opgebouwd en studenten doorlopen het beroepsproces, dat geordend wordt volgens de zes milestones, meerdere malen. Dit maakt hen vertrouwd met de bedrijfscyclus en dynamiek van de beroepspraktijk van de zelfstandig ondernemer. In iedere ontwikkelfase vormt een aantal specifieke ondernemersrollen de boventoon. Dat is het aanknopingspunt om aan persoonlijke professionele ontwikkeling van de ondernemer te werken. Studenten ervaren een goede balans tussen theorie en praktijk. Het panel adviseert de opleiding om de kennisbasis verder te versterken, bijvoorbeeld door middel van kennisclips en e-learnings, waarbij de regie voor het vergaren van deze kennis bij de studenten gelaten kan worden. Het panel waardeert de keuze die de opleiding heeft gemaakt bij het vormgeven van het didactisch model. Dit biedt studenten vrijheid om tot zelfsturing en zelfregie te komen. Het panel adviseert om studenten bij dit 'learning by doing' wel een aantal kaders te bieden waar zij binnen de hen gegeven vrijheid kunnen exploreren. De persoonlijke en op de praktijk gerichte begeleiding van de studenten is goed ingericht en het panel beschouwt de inzet van student-assistenten als een positieve ontwikkeling. De digitale en fysieke onderwijsleeromgeving functioneren goed en zijn behulpzaam bij het studieproces. Het panel moedigt de opleiding aan om het voornemen om een stage in het programma op te nemen verder uit te werken en zodanig vorm te geven dat het de ontwikkeling bevordert van zowel de ondernemende medewerker als de ondernemer in spe.

Onderbouwing

Opzet en inhoud van het programma

Het programma stoelt op twee pijlers: de ontwikkeling van een businessconcept en de ontwikkeling van de ondernemer. Het curriculum is zodanig opgebouwd dat de bedrijfscyclus, die is weergegeven in zes milestones, gedurende de studieloopbaan ten minste drie keer door de studenten wordt doorlopen. Iedere volgende keer neemt de complexiteit van opdrachten en de zelfstandigheid van werken toe.

Figuur 3: Onderwijsprogramma B ORM in relatie tot milestones (Bron: Opleidingsdocument)

In iedere milestone staan specifieke ondernemersrollen centraal: De rol van Marketeer speelt een rol binnen Business Challenge, Problem Solution Fit en From Concept to Model, terwijl de Chef Financieel zijn rol heeft in de milestones Product Market Fit en From Concept to Model. Studenten leren in de opeenvolgende kwartelen wat ieder onderdeel van het bedrijfsproces inhoudt en hoe ze binnen dat onderdeel kunnen handelen vanuit de perspectieven van de ondernemersrollen.

In ieder kwartiel worden drie modules aangeboden die wat betreft inhoud zijn afgestemd op de milestone die voor dat kwartiel op het programma staat. De eerste module van het kwartiel behoort telkens tot de leerlijn Theorie, de tweede tot de leerlijn Casus (bestaand bedrijf) en de derde tot de leerlijn Praktijk (eigen bedrijf). In de leerlijn Theorie worden kennis en vaardigheden geïntroduceerd die studenten in de leerlijn Casus in een gecontroleerde omgeving toepassen om ze in de derde leerlijn (Praktijk) te gebruiken ten behoeve van het eigen businessconcept dat studenten geacht worden te ontwikkelen.

De opleiding heeft via diverse tabellen en overzichten in het opleidingsprofiel inzichtelijk gemaakt hoe de drie kerntaken (deze zijn terug te lezen in figuur 2) aan bod komen in het programma. Het panel is enthousiast over het curriculum. Het is op een mooie en logische manier opgebouwd. Studenten doorlopen het beroepsproces meerdere keren, waardoor zij vertrouwd raken met de dynamiek van de beroepspraktijk en met de manier waarop ze met de afzonderlijke ondernemersrollen handelend kunnen optreden. Studenten herkennen de opbouw in de opleiding en geven aan dat deze helpend is bij de ontwikkeling van het eigen leerproces.

Het panel is te spreken over de manier waarop de curriculumcommissie (cuco), samen met de afzonderlijke moduleteams, zicht houdt op de inhoud van de opleiding en deze coördineert. Moduleteams evalueren en kalibreren (met behulp van een kalibratiedocument) om de week met elkaar. Ideeën voor aanpassingen worden breed in de opleiding besproken en de cuco beslist uiteindelijk of en hoe veranderingen doorgevoerd kunnen worden. Op die manier wordt de samenhang in het curriculum gewaarborgd. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van input uit gesprekken met studenten, onderwijsbeoordelingen en de opleidingscommissie. Studenten ervaren deze gang van zaken als positief.

Didactisch concept

Het adagium *learning by doing* staat hoog in het vaandel van de opleiding. Het past in de ogen van de opleiding goed bij de studentenpopulatie en het panel kan die redenering volgen. Ondernemende studenten vinden het prettig om snel aan de slag te gaan. Studenten krijgen (en ervaren) vrijheid om hun ondernemendheid, de passie om te ondernemen, aan te zetten. Dat leidt regelmatig tot wrijving en handelingsverlegenheid bij beginnende studenten. Het panel heeft gemerkt dat de docenten dit goed signaleren, er veel aandacht voor hebben en studenten begeleiden in het maken van keuzes. Het panel waardeert in dit opzicht ook de introductie van de student-assistenten die extra ogen en oren zijn binnen de groep eerstejaars studenten. De dalende uitvalcijfers zijn, wat het panel betreft, een indicatie voor het succes van dit didactische concept. Het advies is om studenten vooraf expliciet kaders mee te geven voor wat *learning by doing* in de praktijk inhoudt en wat studenten hierbij aan begeleiding kunnen verwachten. Het panel heeft gemerkt dat de informatievoorziening richting studenten over het algemeen als goed wordt ervaren. Via Brightspace krijgen studenten alle relevante informatie over het onderwijsprogramma systematisch aangereikt.

Kennisbasis

Studenten leren in elke eerste module van het kwartiel (leerlijn Theorie) theoretische inzichten en vaardigheden die passen bij de milestone die in dat kwartiel centraal staat en bij de ondernemersrollen die daaraan gekoppeld worden. Via Brightspace en de ter inzage gelegde documentatie heeft het panel inzicht gekregen in de inhoud van het onderwijs dat wordt aangeboden. Het panel constateert dat de kennisbasis op orde is. Het panel waardeert het dat studenten van meet af aan kunnen oefenen met de opgedane kennis binnen de 2^e module van het kwartiel (leerlijn Casus) en het geleerde vervolgens in de praktijk kunnen brengen in de 3^e module (leerlijn Praktijk).

Het panel heeft gemerkt dat studenten vooral van de praktijk leren en dat de theoretische kennis niet vaak herhaald wordt. Daarom moedigt het panel de opleiding aan om te onderzoeken hoe de opleiding de kennisbasis wat steviger kan aanzetten en beter beschikbaar kan stellen aan de studenten. Dat kan bijvoorbeeld door samen met lectoraten een digitaal aanbod van kennisclips en e-learnings te ontwikkelen. Studenten kunnen daarmee zelf bepalen op welk moment ze welke kennisinput (opnieuw) kunnen gebruiken.

Beroepsvaardigheden

Het aanleren van beroepsvaardigheden heeft een prominente plaats in het onderwijsprogramma rondom de ondernemersrollen. Ondernemer of ondernemende manager zijn leren studenten binnen de opleiding vooral door te doen, in de casusleerlijn in een gecontroleerde setting en in de praktijk leerlijn door het zelf te doen. In de casusleerlijn wordt veel gewerkt met praktijk-realistische casussen die in een aantal gevallen gecombineerd worden met bedrijfsbezoeken. Studenten kunnen met het oog op de uitvoering van opdrachten in de praktijkleerlijn hun eigen onderneming gebruiken, een eigen onderneming opzetten of het geleerde toepassen binnen een bestaande onderneming van derden.

Ook bij de beroepsvaardigheden is de insteek dat wordt geleerd door het te doen. Docenten vervullen hierbij een belangrijke coachende rol. Ieder kwartiel is er ruimte voor intervisie. Tijdens de afstudeerfase wordt daarbij feedbackformulieren gebruikt die zijn afgeleid van het beoordelingsformulier. Studenten merken op dat ze het waardevol vinden dat vrijwel alle docenten ook werkzaam zijn als ondernemer. Docenten zijn daardoor ook mede-ondernemer en sparringpartner.

Onderzoeksvaardigheden

Hoewel de opleiding de term 'onderzoek doen' als zodanig niet gebruikt, wordt studenten wel degelijk aangeleerd om systematisch vragen te stellen en deze te analyseren. Het zit besloten in de cyclus van de zes milestones die de ontwerpgerichte onderzoeksbenadering conform design thinking methode volgen. Soms gebeurt dat via deskresearch, maar veelal gaan studenten op pad met vragenlijsten of interviews. Naar aanleiding van de periodieke module-evaluaties en -kalibraties heeft de opleiding besloten om de randvoorwaarden die hiervoor gelden aan te scherpen, zodat studenten de conclusies beter leren te onderbouwen. Het panel juicht dat toe, omdat daarmee uiteindelijk ook de kwaliteit van het businessconcept zal toenemen. Binnen de hogeschool is een lectoraat Regio-ontwikkeling actief waarmee de opleiding verbinding aan het maken is. Vooral het aldaar recent afgeronde onderzoek naar studentondernemerschap biedt kansen tot samenwerking. In het derde studiejaar nemen studenten deel aan het Smart Solutions Semester. Dit is een interdisciplinaire onderwijseenheid waarbij teams worden samengesteld vanuit verschillende opleidingen wat verbindingen tussen ondernemerschap en bijvoorbeeld techniek mogelijk maakt. De praktijkgerichte opdrachten waaraan wordt gewerkt zijn door lectoraten ingebracht. Twee docenten van de opleiding zijn actief betrokken bij de ontwikkeling en

organisatie van het Smart Solutions Semester. Het panel adviseert om deze samenwerking met de lectoraten binnen het onderwijs concreet te maken en te intensiveren.

Internationalisering

Internationalisering vindt primair @home plaats. Dat wil zeggen dat in het lesprogramma aandacht wordt besteed aan internationale aspecten van ondernemen. Het panel ziet dat de opleiding aan studenten diverse mogelijkheden biedt om zich internationaal te oriënteren. In het tweede studiejaar wordt de module Exportplan aangeboden waarin in samenwerking met een bedrijf onder andere een exportanalyse wordt gemaakt. Daarbij is niet alleen de marktpotentie een onderwerp, maar ook de rol die geopolitieke factoren kunnen spelen. Verder maken studenten een cultuuranalyse om erachter te komen welke normen en waarden van belang zijn voor een zakelijke verbinding met het land in kwestie.

Een minor volgen en afstuderen in het buitenland behoort tot de mogelijkheden, maar er wordt niet veel gebruik van gemaakt. Het panel heeft gemerkt dat het buitenland in de regio rond Enschede en Deventer niet ver weg is en dat er veel euregionale verbanden zijn. Zaken doen over de grens is daarmee in zekere zin een vanzelfsprekendheid. Het advies is om deze euregionale situatie actiever te verbinden met de internationaliseringsdoelstellingen.

Begeleiding

Studieloopbaanbegeleiding vindt plaats door de SLB-ers. Zij hebben ook een rol bij het doorverwijzen naar aanvullende hulp bijvoorbeeld bij het studeren met een functiebeperking. Hoewel het in de praktijk soms lastig te organiseren is, is het uitgangspunt dat iedere student gedurende zijn studieloopbaan dezelfde SLB-er behoudt. De opleiding overweegt de SLB-er ook betrokken te laten zijn bij de beoordeling van het afstudeertraject (als tweede lezer naast de afstudeerbegeleider). Daarmee kan meer continuïteit ontstaan in de persoonlijke professionele begeleiding van de studenten.

Vorig jaar is de opleiding gestart met het aanstellen van een aantal student-assistenten die een rol spelen bij de begeleiding van eerstejaarsstudenten. Zij zijn gekoppeld aan een klas en fungeren als laagdrempelig aanspreekpunt en vraagbaak. Het panel is te spreken over deze gang van zaken en stelt vast dat dit niet alleen een positieve uitwerking heeft op de benaderbaarheid van de opleiding, maar ook op de verbondenheid van de ouderejaars bij de opleiding en studenten onderling.

Docenten

Het panel maakte kennis met een toegewijd en enthousiast docententeam. Het team bestaat uit zestien personen (5,9fte). Dertien collega's beschikken over een master-opleiding, twee zijn op bachelorniveau opgeleid en een persoon is gepromoveerd. Twaalf docenten beschikken over een BKE-certificering. Tien docenten beschikken over een didactische bevoegdheid.

In de afgelopen jaren is het team grotendeels vernieuwd. Dit had te maken met inhoudelijke keuzes, bijvoorbeeld ten aanzien van de focus op milestones en ondernemersrollen, en met ontwikkelingen in de instellingsbrede koers van de organisatie. Het panel waardeert de betrokkenheid van de docenten bij de opleiding en bij de studenten. Ook de aandacht voor de professionele actualiteit is op orde. Men is op de hoogte van elkaars kwaliteiten en bereid en in staat om, mocht dat nodig zijn, noodzakelijke kennis van elders in te brengen; bijvoorbeeld vanuit de opleiding Commerciële Economie. Het panel is in dat verband te spreken over de manier waarop het management de individuele en teamsgewijze professionalisering stimuleert en faciliteert.

Studenten zijn tevreden over de docenten. Zij vinden het waardevol dat docenten benaderbaar zijn. Het wordt door de studenten als waardevol gezien dat veel docenten zelf ondernemer zijn en daarmee ook een voorbeeldfunctie vervullen.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

De procedures en vormen van toetsen zijn helder beschreven en deze beschrijvingen zijn toegankelijk voor studenten. Er is een goed functionerend systeem van toetsing met een krachtige examencommissie die haar positie kent en rolvast is. Uit gesprekken met studenten maakt het panel op dat de toetsing ondersteunend is aan het leerproces, waaronder ook de feedback bij tussentijdse conceptproducten. Studenten waarderen ook de betrokkenheid van experts vanuit het werkveld bij de toetsing.

Bij de toetsing van het afstuderen is de zogenaamde doorzaagtafel (DZT) het belangrijkste voor de uiteindelijke beoordeling van het afstudeerniveau. Het panel onderkent dat de keuze hiervoor past bij de studentenpopulatie van de opleiding. Het panel doet de aanbeveling om de eisen die gesteld worden aan het voorafgaande schriftelijke verantwoordingsverslag te versterken en de vorm ervan meer vrij te laten. Het kan helpen om de steunvragen voor docenten ten behoeve van de DZT ook inzichtelijk te maken voor de studenten. Verder adviseert het panel de opleiding om de eigen eisen betreffende de schriftelijke taalbeheersing serieuzer te nemen en onderling afspraken te maken hoe docenten daar het beste mee kunnen omgaan, zodat studenten daarop eenduidig kunnen worden getoetst.

Onderbouwing

Toetssysteem en -beleid

De opleiding heeft haar toetsbeleid in 2024 herzien en gebaseerd op de nieuwste onderwijs- en toetskaders vanuit de instelling. Dit toetsbeleid is het geheel van afspraken over toetsen en beoordelen, zowel inhoudelijk als procedureel en vormt de basis voor het toetsprogramma en de daarbinnen vallende toetsen. In het toetsbeleidsdocument staan ook afspraken over de toetsorganisatie en de toetsbekwaamheid. De opleiding vindt het belangrijk dat toetsen geïntegreerd zijn in het curriculum, gericht zijn op het ontwikkelproces van studenten en praktijkgericht zijn. Formatief handelen en formatieve evaluatie maakt naast de summatieve toetsing onderdeel uit van het beoordelingsproces. De formatieve toetsing is geïntegreerd in de didactiek en gaat over het verzamelen en interpreteren van informatie die inzicht geeft in het leerproces van studenten en hoe zij hun ontwikkeling kunnen verbeteren. Dit gebeurt door middel van het actief bevragen van studenten, het geven van feedback, feed-up en feed-forward bij de realisatie van het businessconcept en bij de ontwikkeling als ondernemer.

De opleiding hanteert het Referentiekader taal en rekenen (OCW/SLO, 2009) als uitgangspunt voor de beoordeling van de taalvaardigheidsprestaties. Het panel is positief over deze uitgangspunten en vindt dat de opleiding in haar toetsprogramma en de daaruit voortkomende toetsdossiers per module laat blijken dat ze zich daaraan wenst te houden. Tijdens het bestuderen van de eindwerken constateerde het panel echter dat de uitwerking in de praktijk te wensen overlaat. Het panel adviseert daarom de eigen afspraken rondom taalbeheersing serieus te nemen en vast te leggen hoe hiermee omgegaan moet worden.

Toetsuitvoering

In het toetsdossier heeft de opleiding voor iedere module beschreven op welke manier de toetsing wordt gedaan. De inhoud van het toetsdossier is per module via Brightspace beschikbaar voor studenten. Zij weten daarmee vooraf welke kerntaken en leeruitkomsten in de toets centraal staan en bijvoorbeeld ook welke eisen de opleiding stelt aan een beroepsproduct. Binnen de theoretische leerlijn wordt veelal schriftelijk getoetst terwijl in de casus- en praktijkleerlijn toetsing plaatsvindt via assessments op basis van een portfolio of beroepsproduct. Het cijfer wordt vervolgens bepaald door de beoordeling van een aantal componenten: het product, de presentatie en de verdediging. Bij groepsopdrachten maakt een individueel assessment altijd onderdeel uit van de toetsing. In het onderwijs- en toetsprogramma heeft de opleiding nauwgezet verantwoord in welke module/leerlijn de student welke kerntaken, leeruitkomsten en beroepsprestaties moet aantonen. De toetsmatrijzen per leerlijn bieden ook voor studenten inzicht in de prestatie-indicatoren die gebruikt worden voor de afzonderlijke onderwijseenheden.

Toetsing van afstuderen

Beoordeling van eindwerken vindt altijd plaats door een eerste beoordelaar die als afstudeerbegeleider met de studenten is opgetrokken tijdens het afstudeertraject. De tweede beoordelaar is een van de andere aangewezen examinatoren. Deze tweede beoordelaar is idealiter de SLB-er die de betreffende afstudeerstudent in de eerste drie jaren van zijn studie heeft toegewezen gekregen. Het panel waardeert het dat de ontwikkeling van studenten voorafgaand aan het afstudeertraject op deze manier kan worden betrokken bij het oordeel. Anderzijds kan deze werkwijze gevolgen hebben voor de onafhankelijkheid van de beoordeling. Het panel adviseert daarom in overleg met de examencommissie na te gaan of er voldoende waarborgen zijn om dat te voorkomen. Over de opzet en inhoud van het afstuderen wordt onder standaard 4 een toelichting gegeven.

Bij de beoordeling van het eindniveau speelt de doorzaagtafel (DZT) een belangrijke rol. Het panel vindt het positief dat de opleiding studenten hiermee de mogelijkheid biedt hun eindniveau te tonen, ook als zij minder sterk zijn in schriftelijke verantwoording. Wel constateert het panel dat het afstemmingsoverleg tussen examinatoren rondom de DZT en de eisen aan het verantwoordingsverslag niet altijd even transparant zijn. Daarom beveelt het panel aan om dit overleg inzichtelijker te maken en de eisen aan studenten duidelijker te verwoorden.

Verder beveelt het panel de opleiding aan om meer vrijheid in de vorm van die verantwoording toe te staan. Nu maken studenten gebruik van een vast format. Als studenten ook op andere manieren hun verantwoording mogen vormgeven krijgen ook studenten die zich minder goed schriftelijk kunnen uitdrukken de gelegenheid om een bij hen passende vorm te kiezen. Het panel vindt het waardevol dat bij de beoordeling van het eindwerk een extern expert betrokken is. Deze werkveldvertegenwoordiger brengt een adviserende stem uit over wat de student als eindopdracht presenteert.

Borging kwaliteit toetsing en beoordeling

Zoals bij de terugblik op de vorige visitatie al kort is aangestipt werd in het voorjaar van 2023 een projectgroep Toetsing in het leven geroepen die stelselmatig alle toetsing van de opleiding en ook andere aspecten zoals toetsbekwaamheid zou gaan doorlichten. Het idee was dat binnen deze groep het zorgen voor goede toetsen en het borgen van de kwaliteit ervan elkaar zouden versterken, maar in de praktijk bleek dat lastig te zijn op momenten dat er ontwikkelopgaven waren. Toen is besloten de borgende taak bij de EC te laten en de docenten te laten zorgen voor

kwalitatief goede toetsen. Het management faciliteert daarbij de onderwijskundige (beleids)ondersteuning. Het panel vindt dat op deze manier een samenspel is ontstaan tussen opleiding en examencommissie, waarbij taken en rollen helder verdeeld zijn.

Een aantal docenten fungeert als examinerator zonder dat ze beschikken over de Basiskwalificatie Examinering (BKE). Deze docenten zijn weliswaar als examinerator aangewezen, maar opereren in de praktijk met een door de opleiding aangewezen buddy. Zij voeren hun taak dus niet zelfstandig uit. De EC ziet hierop toe en daarom vindt het panel dit een werkbare oplossing.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Alle dossiers laten een voldoende eindniveau zien. Studenten blijken in staat om vanuit een ontwerpdefinitie te werken aan oplossingsrichtingen en een businesspropositie te kunnen maken van waaruit een businessmodel wordt ontwikkeld. Daarnaast laten studenten zien dat ze in staat zijn om hun werk en de ontwikkelstappen naar uitvoering goed te kunnen presenteren. Het panel waardeert de praktijkgerichte aanpak en de persoonlijke en professionele vaardigheden die studenten meekrijgen. Alumni en het werkveld bevestigen dat studenten goed zijn voorbereid op de praktijk en volledig kunnen voldoen aan de beroepsverwachtingen.

Onderbouwing

Opzet en inhoud van het afstuderen

In het afstudeertraject laten studenten zelfstandig zien wat ze gedurende de studie hebben geleerd. Ze doorlopen nog een keer het proces van het zien van kansen tot het verbeteren, creëren of overnemen van een onderneming. Ze laten in de module Understand & Explore (UE) een vernieuwend businessconcept zien en in de module Explore & Materialize (EM) laten ze zien dat ze een concept kunnen uitwerken tot een daadwerkelijk businessplan. Bij iedere module wordt een portfolio gemaakt waarin studenten rapporteren wat ze gedaan hebben, welke resultaten die activiteiten hebben opgeleverd en welke conclusies daaruit getrokken zijn. Daarnaast reflecteren studenten op de ontwikkeling in de acht ondernemersrollen die ze gedurende hun opleiding hebben doorgemaakt.

Producten van afgestudeerden

Het panel heeft ter voorbereiding op de visitatie vijftien afstudeerdossiers bestudeerd uit de afstudeercohorten 2022-2023 en 2023-2024. In de afstudeerdossiers zitten twee portfolio's, eventueel daarbij horende bijlagen en beoordelingsformulieren. In negen van de vijftien gevallen heeft het panel een video-opname van de doorzaagtafel UE gezien.

Tijdens het gesprek aan de doorzaagtafel UE en ondersteund met de inhoud van het portfolio tonen studenten aan dat ze vanuit maatschappelijke behoeften, technologische ontwikkelingen en eigen ambities kansen zien en ideeën kunnen ontwikkelen voor een innovatieve waardepropositie. En ook dat ze daartoe resources kunnen mobiliseren of ontwikkelen die gebruikt kunnen worden bij de ontwikkeling van dat model. Bij de doorzaagtafel EM laten studenten vervolgens zien dat ze in staat zijn om door dat ontwikkelde businessmodel financiële, culturele en/of sociale waarde te creëren.

Het panel is op basis van de documentatie in de afstudeerdossiers, het videomateriaal en de gesprekken tijdens de visitatiedag van oordeel dat studenten in voldoende mate de beschreven kerntaken van de opleiding beheersen. Ze hebben de opleiding verlaten als startbekwaam ondernemer of ondernemende medewerker/manager.

Een aantal studenten nam de eigen onderneming als uitgangspunt bij het ontwikkelen van een innovatieve waardepropositie en de uitwerking tot een businessmodel. Anderen gebruikten de context van een bestaand bedrijf om een dergelijke innovatie te realiseren. Hieronder wordt een aantal voorbeelden genoemd:

- Een student ontwikkelde een matchapp voor vrouwelijke ondernemers, gericht op het stimuleren van verbinding en groei. De app combineert de netwerkmogelijkheden van LinkedIn met de gebruiksvriendelijkheid van Tinder, waardoor gebruikers eenvoudig in contact komen met andere ondernemers, investeerders of mentoren. Dankzij slimme zoekfuncties biedt de app gerichte matches om professionele relaties te versterken.
- Een andere student bedacht een online platform waar vraag en aanbod van duurzame tweedehands kinderkleding bij elkaar wordt gebracht en waar bijzonderheden over de kleding kan worden gedeeld, zoals het digitale paspoort van het kledingstuk. Daarin wordt vermeld wat de positieve impact is van de aankoop van het item. Het platform registreert babykledingmerken en herkent deze op basis van een aantal criteria als meer of minder duurzaam.

Functioneren van afgestudeerden

Het panel heeft tijdens de visitatiedag een aantal alumni van de opleiding gesproken die positief zijn over de stap vanuit de opleiding naar het werkzame leven. Ze geven daarbij aan dat ze goed zijn voorbereid op wat hen daar te wachten stond. Werkveldvertegenwoordigers zijn vooral te spreken over de ondernemersvaardigheden die de laatste jaren een nadrukkelijker positie in het curriculum hebben gekregen. Ze wijzen op de manier waarop studenten zichzelf en hun concept kunnen presenteren, maar ook hoe ze geleerd hebben om samen te werken. Er wordt naar hun oordeel een goede mix van theorie en coaching in de praktijk toegepast.

Eindoordeel over de opleiding

	B Ondernemerschap & Retail Management (vt)
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo bacheloropleiding ORM van Saxion Hogeschool als **positief**.

Aanbevelingen

Standaard 3

Het panel doet de aanbeveling om het afstemmingsoverleg tussen de examinatoren rondom de DZT transparanter te maken en de eisen die aan het verantwoordingsverslag worden gesteld te verduidelijken.

Verder doet het panel de aanbeveling om meer vrijheid in de vorm van die verantwoording toe te staan. Nu maken studenten gebruik van een vast format. Als studenten op andere manieren hun verantwoording mogen vormgeven krijgen ook studenten die zich minder goed schriftelijk kunnen uitdrukken de gelegenheid om een bij hen passende vorm te kiezen.

Bijlagen

Bezoekprogramma

Agenderende audit 9 januari 2025		
	Programmaonderdeel	Aanwezig (naam)
9.30u – 9.45u	Inloop	Panel
9.45u – 10.00u	Welkom	Directeur SCE, opleidingsmanager, opleidingsmanager a.i. (afstudeercoördinator), teamleider, voorzitter CuCo en team ORM
10.00 – 11.15u	Ontwerp opleiding, opzet Afstuderen & Brightspace	Opleidingsmanager, afstudeercoördinator, teamleider, voorzitter CuCo, CuCo-lid, docent, CuCo-lid, docent, student
11.15u – 13.00u	Vorbereidingstijd panel & lunch	Panel
13.00u	Terugkoppeling van panel aan opleiding en eventuele vragen.	Opleidingsmanager a.i., directeur SCE, opleidingsmanager, afstudeercoördinator, teamleider, voorzitter CuCo en team ORM

Visitatiedag 23 januari 2025		
	Programmaonderdeel	Aanwezig (naam)
9.30u - 10.00u	Doorlopen Brightspace	Twee docenten
10.00u - 11.00u	Onderwijsinrichting en uitvoer	Voorzitter CuCo/docent, teamleider/docent, lid CuCo/docent, docent, docent, docent, coördinator afstuderen
11.00u - 11.15u	Pauze / Intern overleg auditpanel	
11.15u – 12.00u	Studenten	Enschede, derdejaars, Studievereniging EnAct, Deventer, vierdejaars, Enschede, derdejaars, Deventer, derdejaars, student-assistent, Enschede, derdejaars, student-assistent, Enschede, derdejaars, student-assistent
12.00u – 13.15u	Lunch en intern overleg panel incl. materiaalinzage	
13.15u – 14.00u	Werkveld (werkveldcommissie en ondernemers)	Directeur Zuivelhoeve, alumnus en ondernemer recreatievastgoed en DURFF, Ondernemer Stadshuys053
14.00u – 14.15u	Pauze / Intern overleg auditpanel	
14.15u - 15.00u	Examencommissie	Voorzitter Examencommissie lid Examencommissie, lid examencommissie, voorzitter Examencommissie a.i.
15.00u – 15.15u	Pauze / Intern overleg auditpanel	
15.15u – 16.00u	Management	Directeur SCE, algemeen manager, teamleider/docent
16.30u - 17.15u	Vorbereiding terugkoppeling door panel	
17.15u	Terugkoppeling	

2. Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie ORM
Studentenhoofdstuk bij ZER
Opleidingsdocument B ORM 2024-2025
Onderwijs en examenregeling ORM 2024-2025
Kennismatrix personeel
Onderwijs- en toetsingsprogramma 2023-2024
Toetsbeleid ORM 2024-2027
Toetsmatrijzen van 4 leerjaren
Toetsdossiers van modules
Verslag examencommissie 2023-2024

Jaarplan SCE 2024
Beroeps- en opleidingsprofiel ORM (2018)
European Entrepreneurship competence framework (EntreComp 2016)

Toetsinstructie afstuderen Understand & Explore 2024-2025
Toetsinstructie afstuderen Explore & Materialize 2024-2025

Vijftien eindwerken: UE- & EM-portfolio's inclusief bijlagen en beoordelingsdocumenten. Van negen studenten heeft het panel eveneens de opname van de doorzaagtafel bekeken.